

Ekadaši

Iš viso kalendoriaus, pačios svarbiausios dienos yra Ekadaši. Jos ypatingai svarbios vaišnavams, kadangi ekadaši diena yra pats Krišna. Ši diena ypatingai palanki dvasiniam tobulėjimui, todėl tokią dieną neverta atlikti materialią veiklą. Šią dieną reikėtų kartoti daugiau mantros, skaityti knygas arba klausytis pasakojimų apie Krišną ir jo inkarnacijas. Labai palanku yra badauti per Ekadašį. Kitaip tariant, Ekadaši yra palanki diena askezėms. Tačiau askezės tikslas yra patenkinti Krišną, o ne kankinti savo kūną.

Apie tai, kaip atsirado Ekadaši yra kelios istorijos.

Šri Ekadaši atsiradimas (1)

(šią istoriją 1956 metais parašė Šri Navina Čandra Čakravarti – Šrilos Bhaktisiddhantos Sarasvati Thakuros mokinys)

Daugelis atsidavusiųjų klausia apie Šri Ekadašio atsiradimą ir apie jo ypatingas savybes. Todėl čia pateikiame pasakojimą iš Padma Puranos 14 skyriaus, dalies, kuri vadinasi "*Krija sagara-sara*".

Kartą didysis išminčius Džaimini Riši pasakė savo dvasiniam mokytojui: "O Gurudeva! Anksčiau per savo malonę tu aprasei man Gangos šlovės istoriją, didžiulę naudą garbinant Viešpatį Višnu, grūdų dalinimą labdarai, vandens dalinimą labdarai ir šlovę, kuri vainikuoja žmogų, išgėrusį vandens, nuplovusio brahmano pėdas. O geriausiasis tarp išminčių, Šri Gurudeva, dabar su didžiai nekantraudamas aš trokštu išgirsti apie naudą, kurią žmogus gauna badaudamas *Ekadaši* dieną ir *Ekadaši* atsiradimo istoriją."

Šryla Vjasadeva, išgirdęs Džaimini Rišio prašymą, tapo kupinas palaimos ir atsakė: "O šventasis brahmane Džaimini, tobulai aprašyti ekadaši teikiamą

naudą gali tik Aukščiausias Viešpats Narajana, kadangi tik jis gali viską aprašyti išsamiai. Tačiau, atsakydamas į tavo klausimą, aš pateiksiu labai trumpą aprašymą.

Kūrimo pradžioje šio materialaus pasaulio viduje Aukščiausias Viešpats kūrė visas judančias ir nejudančias gyvas būtybes. Kartu, tam kad bausti žmonių giminę Jis sukūrė būtybę, kurios pavidalas buvo nuodėmės įsikūnijimas (*pap a-puruša*
). Šios asmenybės įvairios kūno dalys buvo sudarytos iš įvairiausių nuodėmingų veiksmų.

Jo galva buvo padaryta iš brahmano nužudymo nuodėmės.

Dvi jo akys buvo sudarytos ir svaigalų vartojimo nuodėmės,

Jo burna – aukso vagystė,

Ausys – neleistini lytiniai santykiai su dvasinio mokytojo žmona,

Nosis – sudaryta iš savo žmonos nužudymo,

Rankos – iš karvės nužudymo,

Kaklas – iš sukauptų turtų vagystės,

Krūtinė – iš abortų,

Šonkauliai – iš lytinių santykių su svetima žmona,

Pilvas – iš savo giminaičių nužudymo,

Bamba – iš savo pavaldinių nužudymo,

Liemuo – iš savęs šlovinimo,

Šlaunys – iš guru įžeidimo,

Lytiniai organai – iš savo dukters pardavimo,

Sėdmenys – iš paslapčių skelbimo,

Pėdos – iš savo tėvo nužudymo,

Plaukai – iš kitų, mažiau reikšmingų nuodėmių.

Tokiu būdu buvo sukurta siaubinga būtybė, įkūnijusi visus nuodėmingus veiksmus ir įpročius. Jo kūnas buvo juodos spalvos, o akys buvo geltonos. Jis kėlė neišpasakytas kančias visoms nuodėmingoms būtybėms.

Aukščiausiasis Dievo Asmuo Višnu, išvydęs šį nuodėmės įsikūnijimą, pagalvojo pats sau: “Aš sukuriu laimę ir kančią gyvoms būtybėms. Aš jų šeimininkas, todėl sukūriau šią būtybę, kuri neš kančią visiems apgavikams, nedorėliams ir nusidėjėliams. Dabar man reikia sukurti kažką, kas kontroliuotų šią asmenybę.” Taip Viešpats sukūrė Jamaradžą ir įvairias pragaro planetines sistemas. Tos gyvos būtybės, kurios labai nusideda, po mirties bus siunčiamos pas Jamaradžą, kuris savo ruožtu siųs jas kentėti į tas pragaro sritis, kurios atitiks jų padarytas nuodėmes.

Viską sutvarkęs tokiu būdu Aukščiausias Dievo Asmuo sėdęs ant Garudos nukeliavo į Jamaradžos buveinę. Kai Jamaradžas išvydo, kad atvyko Viešpats Višnu, jis tuoj pat nuplovė Viešpačiui pėdas ir atliko jam garbinimą. Po to jis pasodino Višnu į auksinį sostą. Po to Viešpats išgirdo labai garsius šauksmus, kurie sklido iš pietų pusės. Jį nustebino šis garsas, ir Jis paklausė Jamaradžo: “Iš kur sklinda šie garsūs riksmai?”

Jamaradža atsakė: “O brangus Viešpatie! Įvairios gyvos būtybės iš žemiškų planetinių sistemų pakliuvo į šias pragaro sritis. Dėka savo siaubingų nusikaltimų jos baisiai kenčia. Dėl savo kvailų veiksmų praeityje jos dabar

patiria tokias kančias, kurios verčia jas taip baisiai rėkti.”

Išgirdęs tai Aukščiausias Viešpats nukeliavo į pietus. Kai pragaro gyventojai pamatė, kas juos aplankė, jie pradėjo dar garsiau rėkti. Viešpaties širdis prisipildė gailesčio. Jis pagalvojo pats sau: “Aš sukūriau visus šiuos palikuonis, ir dabar per mane jie visi kenčia.”

Vjasadeva tęsė toliau: “O Džaimini, tik paklausyk apie tai, ką Viešpats padarė toliau. Po to kai Viešpats apie visa tai pagalvojo, staiga iš savęs jis apreiškė savo asmeninį mėnulio kalendoriaus ekadaši dienos Dievybės pavidalą. Po to įvairios nuodėmingos gyvos būtybės pradėjo laikytis ekadaši įžadų ir labai greitai sugrįždavo į Vaikunthos planetas. O mano sūnau, Džaimini, todėl Ekadaši diena yra tas pats Aukščiausio Viešpaties Višnu ir Supersielos pavidalas, kuris yra visų gyvų būtybių širdyse. Šri Ekadaši ikūnija pačią kilniausią veiklą ir yra visų įžadų valdovas.

Po Ekadaši apsireiškimo ta asmenybė, kuri buvo visos nuodėmingos veiklos įsikūnijimas palaipsniui suvokė Ekadaši dienos galią. Kupinas abejonių širdyje *Papa-puruša* kreipėsi į Viešpatį Višnu ir pradėjo šlovinti Jį maldomis, kurios patenkino Viešpatį. Viešpats pasisiūlė suteikti palaiminimą papa-purušai. “Kokio palaiminimo tu nori?” – paklausė Viešpats.

Papa-puruša atsakė: “Tu sukūrei mane, ir per mane tu sugalvojai suteikti kančią visoms gyvoms būtybėms, kurios labai nusideda. Tačiau dabar, dėl Šri Ekadaši įtakos aš beveik visiškai pražuvau. O Prabhu! Po mano mirties visos Tavo neatsiejamos dalelės, kurios įgijo materialius kūnus išsivaduos ir grįš į Vaikunthą. Jei toks gyvųjų būtybių išsivadavimas įvyks, kas tada palaikys tavo veiklą? Tada nebeliks nieko, kas galėtų dalyvauti Tavo žaidimuose žemiškose planetinėse sistemose. O Kešava! Jei tu nori, kad

šitie Tavo amžinieji žaidimai tęstųsi, tai prašau, išgelbėk mane nuo Ekadaši. Jokia dorybingos veiklos forma nepajėgi pažaboti manęs. Niekas, išskyrus Ekadaši, kuris yra Tavo asmeninis apreikštas pavidalas, negali pasipriešinti man. Bijodamas Šri Ekadaši aš bėgau ir slėpiausi visur: tarp žmonių, gyvūnų ir vabzdžių, kalnuose ir medžiuose, judančiose ir nejudančiose gyvose būtybėse, upėse ir vandenynuose, miškuose, rojinėse, žemiškose ir pragaro planetose, pas pusdievius ir Gandharvas. Aš negaliu rasti sau vietos, kur galėčiau nebijoti Šri Ekadaši. O Šeimininke, aš – Tavo kūrinijos produktas, todėl, prašau, nurodyk man vietą, kur galėčiau gyventi be baimės."

Po to Vjasadeva tarė Džaiminiui: "Ištaręs tai Papa-puruša puolė Aukščiausiam Viešpačiui į pėdas ir pradėjo verkti. Stebėdamas jį su šypsena Viešpats pasakė: "O Papa-puruša! Kelkis! Neliūdėk daugiau. Tik paklausyk, Aš nurodysiu tau vietą, kur tu galėsi apsistoti. Ekadaši dieną, kuri yra palaiminimas visiems trims pasauliams, tu gali pasislėpti maiste, kuris pagamintas iš grūdinių kultūrų. Tau daugiau nebereikės pergyventi dėl to, nes mano Šri Ekadaši pavidalas tavęs daugiau nebepersekios." Davęs Papa-purušai tokius nurodymus, Aukščiausias Viešpats išnyko, o Papa-puruša vėl grįžo prie savo veiklos.

Todėl tie, kurie rimtai nusiteikę pasiekti galutinį gėrį sielai, niekada neturi valgyti grūdinių kultūrų Ekadaši dieną. Pagal Viešpaties Višnu nurodymą, bet kokios nuodėmės, kurias galima atrasti materialiame pasaulyje, tuo metu pakliūna į grūdus. Bet kas, kas laikosi Ekadaši įžadų, išsivaduoja nuo visų nuodėmių ir niekada nepaklius į pragarą. Jeigu žmogus būdamas iliuzijoje nesilaiko Ekadaši, jis vis tiek laikomas didžiausiu nusidėjėliu. Sulig kiekvienu grūdinių kultūrų kąsniu, kuriuos žemiškų planetų gyventojas suvalgo Ekadaši dieną, toks žmogus gauna pasekmes kaip nužudęs milijonus brahmanų. Absoliučiai būtina atsisakyti grūdinio maisto Ekadaši dieną. Labai garsiai aš kartoju vėl ir vėl: "Ekadaši dieną nevalgykite grūdų, nevalgykite grūdų, nevalgykite grūdų!" Nepriklausomai nuo varnos ir ašramo. Jei žmogus netgi laikosi Ekadaši dėl apgaulės, visos jo nuodėmės sunaikinamos, ir jis labai lengvai pasieks aukščiausią tikslą – aukščiausią buveinę – Vaikunthą."

Šri Ekadaši atsiradimas (2)

Satja jugoje gyveno kartą siaubingai baisus demonas Mura. Visuomet labai piktas jis terorizavo visus pusdievius ir įveikė netgi Indrą, dangaus valdovą, Vivasvaną – saulės dievą, aštuonis Vasu – Viešpatį Brahmą, Vaju – vėjo dievą ir Agni – ugnies dievą. Savo siaubingomis galiomis jis visus pajungė savo valdžiai.

Tada pusdieviai kreipėsi į Viešpatį Višnu, melsdami Jo pagalbos. Išgirdęs Indros maldas ir prašymą, Viešpats Višnu labai supyko ir pasakė: “O galingieji pusdieviai, visi kartu jūs galite pulti Muros sostinę - Čandravati miestą.” Tokiu būdu paakinti visi susirinkę pusdieviai iškeliavo į Čandravari miestą, vedami Viešpaties Hari.

Kilo didelė kova tarp Muros karių ir pusdievių. Daugybė šimtų demonų žuvo nuo Viešpaties rankos. Galiausiai pagrindinis demonas Mura pradėjo kautis su Viešpačiu, pradžioje ginklais, o galiausiai plikomis rankomis. Viešpats grūmėsi su Mura tūkstantį dangiškų metų ir tada tarsi nuvargęs iškeliavo į Badarika-ašramą. Ten jis įėjo į labai gražią olą Himavati pailsėti. Demonas sekė paskui Jį į urvą, ir regėdamas Viešpatį miegantį pagalvojo širdyje: “Šiandien aš nužudysiu šį visų demonų žudiką, Hari.”

Kol bjaurusis demonas Mura kūrė savo planus, iš Viešpaties Višnu krūtinės apsireiškė jauna mergina, kuri buvo labai šviesios spalvos. Mura pamatė, kad ji buvo ginkluota spindinčiais ginklais ir pasiruošusi kautis. Iššauktas į kovą moters Mura pasiruošė ir pradėjo su ja kautis, tačiau labai greitai jis nustebo, pamatęs, jog ji kovėsi su juo be perstojo. Tada demonų karalius tarė: “Kas sukūrė šią piktą baisią mergaitę, kuri kaunasi su manimi taip galingai, tarsi ji būtų žaibas, krentantis ant manęs?” Pasakęs tai, demonas

toliau kovėsi su mergaite.

Staiga ši spindinti deivė išmušė visus Muros ginklus jam iš rankų ir per akimirką sunaikino jo vežimą. Demonas puolė link jos plikomis rankomis, tačiau kai ji išvydo jį besiartinantį, mergaitė piktai nukirto jam galvą. Tokiu būdu demonas iš karto nukrito ant žemės ir iškeliavo į Jamaradžos buveinę.

Tuomet Aukščiausias Viešpats pabudo ir pamatė mirusį demoną gulintį prieš save, o taip pat mergaitę, kuri lenkėsi Jam sudėtais delnais. Viešpats, patenkintas mergaite, pasiūlė jai palaiminimus. Mergaitė atsakė: “O Viešpatie, jei Tu iš tiesų esi patenkintas manimi ir nori suteikti man palaiminimą, tai prašau suteik man galią išvaduoti nuo didžiausių nuodėmių tą žmogų, kuris badaus šią dieną. Aš noriu, kad pusę visos naudos gautų tas žmogus, kuris valgys tik vakare (susilaikydamas nuo grūdinių ir ankštinių), o pusė šito rezultato gautų žmogus, kuris valgys tik vidurdienį. Taip pat tas, kuris visiškai badaus mano atėjimo dieną, suvaldęs savo jusles, keliautų į Viešpaties Višnu buveinę vienam milijardui kalpų, po to kai pasimėgaus visų rūšių šio pasaulio malonumais. Tokio palaiminimo aš trokštu Tavo malone, mano Viešpatie. O Viešpatie, ar žmogus badautų visą dieną, ar valgytų tik vakare ar pusiaudienį, prašau suteik jam religingumą, turtą ir galiausiai išsivadavimą.”

Aukščiausias Dievo Asmuo tarė: “O pati dorybingiausia moterie, tai ko tu prašei jau išpildyta. Visi mano bhaktos šiame pasaulyje be abejo badaus tavo dieną, ir tokiu būdu jie taps įžymūs visuose trijuose pasauliuose ir galiausiai ateis gyventi pas Mane į Mano buveinę. Kadangi tu esi Mano transcendentinė galia, kuri pasirodei vienuoliktą dylančio mėnulio dieną, tegul tavo vardas bus Ekadaši. Jei žmogus badaus Ekadaši dieną, Aš sudeginsiu visas jo nuodėmes ir suteiksiu jam Savo transcendentinę buveinę.”

(Iš Krišna-Balaram Svamio knygos “Ekadaši”)

Griežtąja prasme, laikytis ekadaši reiškia badauti, geriant vien tik vandenį. Tiems, kurie negali laikytis ekadašio badaudami, rekomenduojama valgyti kartą per dieną vien tik pieno produktus ir vaisius. Badaujantis iki saulės nusileidimo, gaus pusę Ekadaši teikiamos naudos. Badaujantis iki vidurdienio, gaus ketvirtadalį.

Žemiau pateikta ištrauka iš Ekadaši Mahatmyos, kur pateikiamos Ekadaši taisyklės tiems, kurie seka griežtesnėmis taisyklėmis:

Ekadaši Mahatmya

Maistas, kuris draudžiamas per Ekadašį:

- Pomidorai, baklažanai, kalafiorai, brokoliai, saldieji pipirai

- Žirneliai, nuto žirniai, visų rūšių pupos, taip pat produktai pagaminti iš pupų (papadamai, tofu, sojos produktai, kaip pienas ir sūris, grūdų nuovirai, etc.

- Indiškos daržovės: karela (karčioji citrina), loki, parmal, toroi, kunli, okrač bananų žiedai.

- Visos žalialapės daržovės: špinatai, salotos, kopūstai ir lapuoti augalai kaip petražolės, kario lapai, nimo lapai, etc.

- Grūdai: soros, miežiai, manai, dalia, pasta, ryžiai, kukurūzai, visų rūšių dalas ir visų rūšių miltai padaryti iš grūdinių ir ankštinių kultūrų (kaip ryžių miltai, nuto miltai, urad dalo miltai, etc.)

- Kukurūzų ir grūdų krakmolas, o taip pat produktai padaryti iš arba sumaišyti su tokiu krakmolu, tokie kaip kepimo milteliai, kai kurie gaivieji gėrimai, saldus kremas, kai kurie jogurtai, pudingai, tepami sūreliai, saldumynai, saldainiai ir tapiokos rutuliukai.

- Aliejai gauti iš grūdų: kukurūzų aliejus, garstyčių aliejus, sezamo aliejus, etc. O taip pat produktai kepti šiuose aliejuose, sausainiai, bulvių traškučiai, kai kurie skanėstai.

- Medus. Nenaudoti jokių maisto elementų, kurie gali būti sumaišyti su grūdais, kaip ghi, kuriame buvo kepti puriai, arba prieskoniai, prie kurių liestasi miltuotomis rankomis.

Prieskoniai, kurie naudojami per Ekadaši:

Kurkuma, juodieji pipirai, imbieras ir druska (akmens druska) paimti iš naujo arba švaraus įpakavimo.

Maistas, kurį galima valgyti per Ekadaši:

- Visi vaisiai (švieži ir džiovinti), visi riešutai ir aliejai, pagaminti iš riešutų.

- Bulvės, moliūgai, agurkai, ridikėliai, cukinijos, žalia papaja, citrinos, džekfruitas, avokado, alyvuogės, kokosas, grikiai, visos cukraus formos, o taip pat visi pieno produktai.

Minimalūs reikalavimai Ekadašiui

Juos nustatė Šrila Prabhupada ISKCON'o atsidavusiems, kad pernelyg neapsunkintų jų gyvenimo.

Per Ekadaši mes nevalgome duonos, rugių, kviečių, miežių, avižų, kruopų, miltų, o taip pat žirnių, pupelių, visų rūšių dalo, kaip mung dalas, urad dalas etc. Atsidavusieji paprastai nevalgo per ekadaši vanilės, asafetidos, kurkumos ir kai kurių kitų prieskonių, į kuriuos paprastai įmaišoma miltų. Jei mes turime pačią asafetidos smalą ar kurkumos šaknį, galime juos naudoti. Ekadašio metu tinkami dalykai yra grikiai, žemės riešutai, etc. Ekadašio dieną reikia būti labai kruopščiam, kad į maistą nepakliūtų nuo kitos dienos likusių kruopų, miltų ar trupinių. Tada ekadaši yra sulaužytas. Sulaužius Ekadaši, siūloma visiškai badauti sekančią arba dar sekančią dieną, ir tada visiškai badauti per Pandava Nirjala ekadaši, kuris būna apie gegužės-birželio mėn. Šis ekadašis be vandens. Ekadašis prasideda nuo brahma muhurtos (96 minutės prieš saulės patekėjimą) ir baigiasi kitą dieną saulės patekėjimu. Norint teisingai laikytis ekadašio, reikia sekančią (dvadašio) dieną, po saulės patekėjimo (paprastai laiko tarpas yra nurodomas vaišnavų kalendoriuje) suvalgyti patiekalų su grūdinėmis ar ankštinėmis kultūromis. Galima paprasčiausiai suvalgyti vieną ar kelis grūdus, ryžius, žirnius, pupeles.